

Konu: **Kadim Diller ve Yazılar**

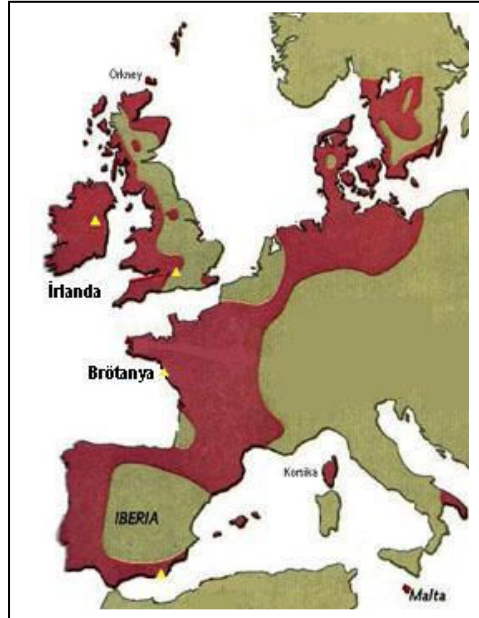
Yazı: **41**

Gizemli Spiraller

Doç. Dr. Haluk BERKMEN

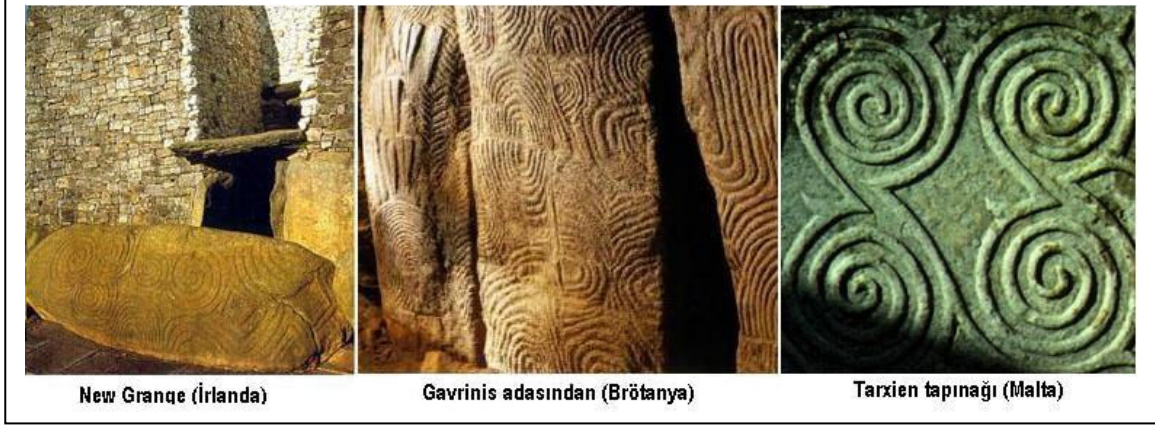
Günümüzden 10.000 ile 15.000 yıl önce Anadolu'da başlayan **iritaş** (megalit) kültürü zamanla tüm Avrupa'ya yayılmıştır. Son yıllarda radyoaktif karbon ile yapılan yaş saptamalarında Avrupa'daki 'iritaş' tepelerin en muhafazakâr tahminle M.Ö. 4,000 ile M.Ö. 2,000 yılları arasında inşa edilmiş oldukları belirlenmiştir. Alttaki haritada koyu kırmızı ile belirtilmiş olan bölgelerde taş tepeler, menhirler ve dolmenler yoğun olarak bulunmaktadır. (Kaynak: **National Geographic, Kasım 1977, cilt 152, sayı 5, sayfa 615**)

Haritada sarı üçgenler ile belirttiğim yerlerde önemli megalitler bulunmaktadır. **Megalit**, "büyük taş" demektir. İrlanda'da **New Grange**, İngiltere'de **Stonehenge**, Fransa'nın en batı ucunda, Brötanya bölgesinde **Carn** ve **Gavrinis** adaları, İspanya'da **Los Millardes** ve Malta adasında **Tarxien** kasabasında ve **Hal Saflieni**'de megalit yapıları ziyaret etmek mümkündür. Tek parça dikili taşlara **menhir**, oda şeklindeki üstü kapalı veya örtülü taş yapılara **dolmen** denmektedir.

Altaki resimde solda İrlanda adasındaki **New Grange** dolmeninin girişini ve yatık durumda duran bir menhiri görüyoruz. Menhir üzerindeki spiral şekiller güneşi ve yıldızları simgeliyorlar. Aynı spiral şekillere Fransa'nın en batı ucundaki Brötanya bölgesinde bulunan Gavrinis adasında ve Akdeniz'deki Malta adasında rastlıyoruz. Brötanya adı **BİR-OT-ON-**

ÖYÜ kök sözcüklerinden bitişerek oluştuğu görüşündeyim. Anlamı da **Evrensel ateşin önde olan bölgesi** olmaktadır. Önde olan, anlamına gelen "**bir**" kök sözcüğü Latince "pro" sözüne dönüşmüştür. İngiltere'ye de büyük Britanya anlamında /**Great Britain**/ denmesi aynı kültürün kuzey adalarına da yayıldığına işarettir (Bkz. **7** sayılı **Pikt Dili ve Yazısı** başlıklı yazı). Asya kökenli güneş kültürünün anaerkil toplumlar oluşturduklarından ve güneş başlı tanrıça heykelcikleri yonttuklarından daha önce söz ettim (Bkz. **4** sayılı **Güneş Kültü ve Tanrıçalar** başlıklı yazı).

Üstteki resmin ortasındaki **Gavrinis** adası megalitlerinden en soldaki taşa biraz daha dikkatli bakarsanız bu taşta güneşe doğru yönelmiş oka benzer şekilleri seçebilirsiniz. Öyle anlaşılıyor ki, Güneş kültürü ile ilgili olan bu sembeleri taşlara kazımış olanlar Asya kökenli **OK** boylarıdır (Bkz. **22** sayılı **OK Halkları** başlıklı yazı).

Güneş simgelerine sadece Avrupa adalarında değil, Etrüsklerin ilk yerleşim bölgeleri olan Valcamonica'da, Asya'da, güney Amerika'da, hatta Avustralya'da rastlanıyor. Altta resimde solda İtalya'nın kuzeyindeki **Valcamonica** bölgesinden kayaya kazılı bir spirali, resmin sağ üst köşesinde Avustralya kıtasının orta bölgesindeki Uluru kayalığındaki spiralleri, altında ise Peru'nun iki farklı bölgesinde bulunan güneş simgelerini görüyoruz. Bu derece uzak mesafelerde bulunan kültürlerin aynı sembeleri kullanmaları ne alıntı ne de tesadüf olabilir. Ancak ortak bir kültürün dünyaya yayılmış kolları olabilirler.

